

Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLIX. ÉVFOLYAM 560. SZÁM 2005. ÁPRILIS

4

100 éve, 1905. április 11-én született hatalmas tehetségű, tragikus sorsú költőnk,

József Attila.

Gyermekként is, felnőttként is árván, magányosan, testi és lelki nélkülözésben vergődte végig rövid életét.

A semmi ágán ült szíve, de tollát a mindenségbe mártotta. Táltos volt. Tudta, s ha olvasod, neked is elárulja a csillagok és a bogarak, a fűszál és a lélek legrejtettebb titkait.

Születésnapja, április 11-e a magyar költészet napja. Olvassuk együtt verseit.

Az én hitem a földnek melegsége
És miként a föld szétoztja melegét
Gyenge füveknek, rengeteg erdőknek egyaránt,
Az én hitemet úgy osztom szét közöttetek.

(Tanítások)

Csak az olvassa versemet,
ki ismer engem és szeret,
mivel a semmiben hajóz,
s hogy mi lesz, tudja, mint a jós,
mert álmaiban megjelent
emberi formában a csend
s szívében néha elidőz
a tigris és a szelíd őz.

(Csak az olvassa...)

1905-ben születtem Budapesten. Apám három esztendőskoromban kivándorolt, engem pedig az Országos Gyermekvédő Liga Öcsödre adott nevelőszülőkhöz. Itt éltem hét éves koromig, már ekkor dolgoztam – disznópásztorkodtam. Hét esztendőskoromban anyám visszahozott Budapestre. Mosással és takarítással tartott el bennünket, engem és két nővéremet. Házaknál dolgozott, odajárt reggeltől estig. A harmadikos olvasókönyvben érdekes történeteket találtam Attila királyról, és rávettem magam az olvasásra. Érdekeltek a hun királyról szóló mesék, mert Öcsödön nevelőszüleim Pistának hívtak. A szomszédokkal való tanácskozás után a fülem hallatára megállapították, hogy Attila név nincsen. Ez nagyon megdöbbenett, úgy éreztem, hogy a létezésemet vonták kétségbe. Az Attila királyról szóló mesék fölfedezése vezetett el az irodalomhoz, tett gondolkodóvá, olyan emberré, aki meghallgatja a mások véleményét, de magában fölülvizsgálja; azzá, aki hallgat a Pista névre, míg be nem igazolódik az, amit ő maga gondol, hogy Attilának hívják.

(Önéletrajz)

A bábok között elaludt a hangya.
Szél, a bábokat most el ne fúdd!
Különben jó az is.

Kis, fáradt fejét csillámokra hajtja,
és alszik véle csöpp árnyéka is.

Egy szalmaszállal fölkelteni szépen!
De jobb, ha már indulunk haza,
erősen beborult –

A bábok között elaludt egy hangya,
és – hopp – egy csöpp már
a kezemre hullt.

(Hangya)

A Mama, Etus és Attila

LÁSZLÓ NOÉMI PANORÁMA

Északnyugatra **tótükör** villog, főúri **kastély** feszít a parkban, **zenét szereznek**, legyezőt fognak, márványszoborra pillangó röppen.

Északra sziklás, havas **hegyek** közt siklik a sítalp, csusszan a szán, **ódon falakról karok és rendek** árnyéka mintha lassan leválna.

Északkeletre **szoros és hágó**, végtelen sztyeppék emléke jár, fehérló nyírek állnak a szélben, **ostromlott várát védi egy asszony**.

Zúzmarás évszak, moha és páfrány, rengeteg-mélyi történelem, hideg esőzés, sejtelmes tájak, ismerős szavak a szájszegleten.

Melyik ez a tó?

Egy főúri családnak két kastélyában két híres zeneszerző alkotott. Kik ők?

Északi hegyeink neve: Magas...

Hol tartottak országgyűlést a karok és rendek?

Melyik ez a szoros és hágó, miről híres?

Ki a várvédő asszony, hol az ostromlott vár?

Április van, tréfás a kedvünk, kezdjük játékkal utazásunkat. E havi lila kérdéseinket mind-mind László Noémi verséhez fűzzük. Ha elolvastátok, amit **Deák Árpád tanár bácsival** a következő oldalakon bemutattunk, úgy vágjátok a válaszokat, mint Szalai a szappant.

Magyarország **nyugati határvidékén**, a **Fertő-tó** és a **Lajta folyó** mentén már a honfoglalás után erős védelmi vonalat kellett kiépíteni, ezért határőr székelyeket telepítettek, várakat építettek.

A nyugati határvidéket a nagyhatalmak 1921-ben **Ausztriához csatolták**. Ekkor kapta addig soha nem használt, német nevét: **Burgenland**, várkastélyok földje.

Mára a várak elvesztették védelmi szerepüket, elegáns kastélyokká építették át őket, némelyikben ma is magyar főnemesi családok leszármazottai élnek, az Esterházyak, Zichyek, Nádasdyak, Batthyányak, másokban múzeum, művelődési központ működik.

**Az Esterházy-kastély
Haydn-terme**

Az Esterházy család házimuzsikusa nem kisebb zeneszerző volt, mint **Haydn**. Sok halhatatlan műve született **Kismartonban** (Eisenstadt) és Fertődön, a térség legszebb kastélyaiban. Egyiknek érdekes története van. A herceg nem engedte szabadságra zenészeit. Ekkor írta Haydn a **Búcsú szimfóniát**, amelyben a zenekar tagjai szólamuk befejeztével rendre elfújták a kottatartójukon égő gyertyát, és elhagyták a termet. Végül csak a mester maradt, akinek néma meghajlását Esterházy elismerő tapssal és persze a megérdemelt pihenést engedélyezve fogadta. A kastélyban ma is csipkefodros, selyem mentében muzsikál a zenekar.

A kismartoni kastély homlokzata

Liszt Ferenc

Egy másik Esterházy-kastélyban, Doborján született 1811-ben Liszt Ferenc, világhírű magyar zongorista és zeneszerző. Édesapja a kastély gazdatisztje volt. Fiát már 4 éves korában bemutatta a hercegi családnak mint csodagyerek zongoristát.

Történelmi környezetben, modern jólétben karikáznak az Ausztriai magyar gyerekek.

A magyar-osztrák határon, Locsmádon 650 méter mélyről feltörő, 40°C-os vízben lubickoltunk. A csúszda 65 méter hosszú. Hát ki lehet ezt bírni visítás nélkül?

Anyanyelvüket a Hírhozó című gyermeklap is segít megőrizni.

Szentmargitbányán mészkőbe zárt cápa-farkak, bálnacsigolyák bizonyítják, hogy egykor itt a Pannontenger hullámzott.

A Fertő-tó nagyobbik része Ausztriának jutott, de mindkét ország egyformán védi a csodás vízvilágot.

Magyarország északi részét, a Felföldet 1920-ban Csehszlovákiához csatolták. A hatalmas, termékeny és gazdag terület Felvidék nevű tartománya ma a frissen született Szlovákiához tartozik, Kárpátalja pedig Ukrajnához.

Dévény vára az ország nyugati kapuja a Duna mentén.

Szlovákia 1000 évig a magyar állam szerves része volt. Számtalan regélő vár, történelmi hangulatú város mesél a régi magyar dicsőségről. Maga a főváros, **Bratislava** nem más, mint **Pozsony**, magyar koronázó város, történelmi jelentőségű országgyűlések székhelye. 4 tornyú vára Mátyás király uralkodása alatt kapta mai alakját. Buda török kézre kerülése után, 1541-től 1784-ig Magyarország fővárosa volt.

A pozsonyi vár

A Szent Márton székesegyház

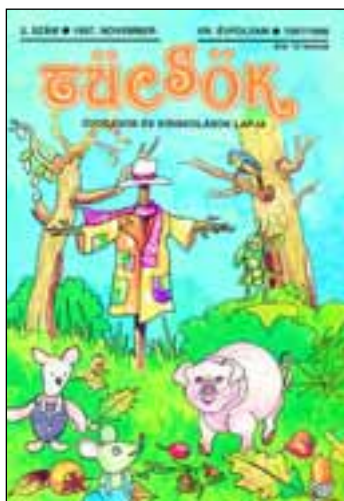

A magyar királyokat 270 éven át itt koronázták. Erre emlékeztet a **Szent Márton** székesegyház 85 méter magas tornyán a 300 kg-os aranyozott korona. Pozsony ma a felvidéki magyarság központja.

Itt a Duna országhatár. **Párkány** Szlovákiáé, Esztergom Magyarországé. Közük a híd 50 éven át kettőbe törve zárta el egymástól a két partot. Ma újjáépítve fénylik, és kapcsol össze ismét.

Híd Párkány és Esztergom között

A Tücsök a mi felvidéki testvér-lapunk, az ottani gyerekek kedvence.

A 370 éves nagyszombati egyetem alapítója Pázmány Péter.

Az Öreg-Duna és a Kis-Duna közti területet **Csallóköznek** hívják. Európa legnagyobb folyami szigetén 150 magyar település van.

Ez nem horgászmese. A csallóközi gyerekek ekkora halakat fognak.

A csallóközi Szencen született 1574-ben Szenci Molnár Albert, nyelvtudós és jeles zsoldáríró. Gondoljatok rá, ha éneklitek a Mint a szép híves patakra kezdetű zsoldárt.

Galántán volt állomásfőnök Kodály Zoltán zeneköltőnk édesapja. Az itt hallott dalokat dolgozta fel a zeneszerző Galántai táncok című művében.

A deáki bencés kolostor 1228-ban írt latin nyelvű szertartáskönyvében találták meg az első összefüggő, magyar nyelvű, írott szöveget, a Halotti beszéd és könyörgést.

Az 1000 éves deáki templom

Rév-Komárom vára a legjobban védhető erődítményünk volt. A várfalak hossza 14 kilométer. Ide ellenség a lábát erőszakkal soha be nem tette. Az 1848-as szabadságharcban Klapka György tábornok védte hősiesen.

Klapka György szobra

Híres Komárom be van véve,
Klapka György a fővezére,
Büszkén kiáll a csatátérre,
Büszkén kiáltja, huszárok, előre!

Komárom nagy fia Jókai Mór, de itt született az operettszerző Lehár Ferenc is.

A várost hajdan csak a Duna, 1920 óta az országhatár is kettészeli, családokat szakítva szét: egyik ház Magyarországon, a szomszédja Szlovákiában van.

Lőcséről Jókai regénye nyomán az áruló „fehér asszony” jut eszünkbe, pedig érdekesebb, hogy 1629-ben itt jelent meg az első magyar nyelvű találós kérdés gyűjtemény Mesés Könyvecske címmel. Fejtsetek meg egyet a 300 kérdés közül:

Egy edény nagy keményen megkötttetett, és azon sem abroncs, sem egyéb megerősítő kapocs nincs. Mi az? (Λουγκυλι)

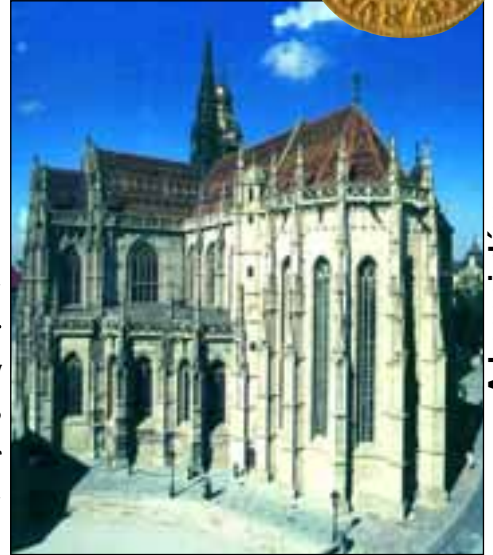

Európa leghíresebb ezüst- és aranybányái is Felvidéken voltak: **Besztercebányán, Selmecebányán és Körmöcbányán**. A magyar királyok itt verették a híres aranyforintot, ezüstgarast. A **körmöci arany** csengésének hallatára felcsillant a német és olasz kereskedő szeme, de kapott utána a császár, a szultán is. Évszázadokon át a körmöci arany volt Európa legerősebb „valutája”.

Kelet-Szlovákia legnagyobb városa, **Kassa** a XV. században Buda után a legjelentősebb magyar királyi város volt. 150 évig az erdélyi fejedelmek kezén volt. Mátyás király, Bocskai István, Bethlen Gábor udvart tartott a gazdag kereskedővárosban. Negyedmillió lakosából ma csupán 10.000 a magyar.

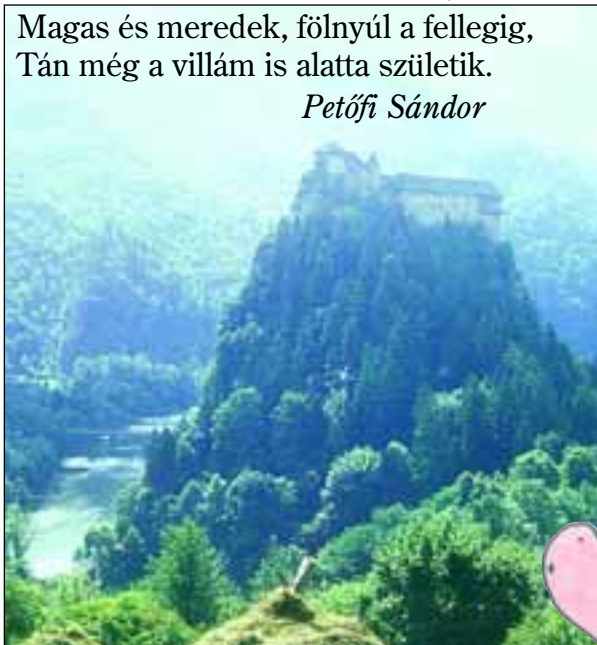
A kassai dóm

A város ékessége a fő utcán keresztben álló **Szent Erzsébet székesegyház** vagy **kassai dóm**. A hatalmas csarnoktemplom a magyar gótikus templomépítés legszebb terméke. Szobrokkal ékes, díszesen faragott kapui, kőcsipkái, fából faragott, festett oltárai bibliai jeleneteket és Árpád-házi Szent Erzsébet életét ábrázolják. A templom alatti kriptá nemzeti zarándokhely: itt nyugszik **II. Rákóczi Ferenc**, akinek hamvait a törökországi Rodostóból 1906-ban hozták haza. A fejedelem mellett a kriptában talált végső nyughelyet anyja, **Zrínyi Ilona**, fia, József és bujdosótársa, **Bercsényi Miklós** is.

A kassai dóm főoltára

Magas és meredek, fölnyúl a fellegig,
Tán még a villám is alatta születik.
Petőfi Sándor

Szepesvár büszke falainál fejet hajtottunk az egykori haza építői, védelmezői előtt.

Vajon hogy építették fel?
Árva vára az Árva folyó feletti keskeny mészkősziklán áll 5 emeletnyi, szédítő magasságban.

A Magas-Tátra télen síparadicsom, most csupa zöld élet.

A Felvidék legkeletibb tartománya, **Kárpát-alja** ma a Szovjetunióból kiszakadt Ukrajnához tartozik, de színmagyar közösségek, magyar várak, kastélyok, templomok, **Ungvár, Munkács és Beregszász** városok fogadtak ismerősként bennünket.

1100 évvel ezelőtt Árpád vezetésével itt érkeztek a magyarok a Kárpát-medencébe, de később itt támadtak a besenyők, kunok és tatárok is. A **Vereckei-hágó** a 896-os honfoglalást, a **Tatár-hágó** a véres tatárjárást idézi.

Ötszáz esztendeje volt már, hogy a hunok elváltak a magyaroktól, és elindultak új hazát keresni. Hét törzsből állt akkor a magyarság. Mindegyiknek megvolt a maga vezére: Álmos, Előd, Ond, Kond, Tas, Huba és Töhötöm.

A hét vezér közül Álmost választották meg fővezérnek, aki legöregebb és legbölcsebb volt. A hét vezér megvágta karját, és vérével egy borral töltött serlegbe folytatta annak jeléül, hogy amit fogadnak, vérükkel, életükkel is megvédelmezik. Majd ősi szokás szerint esküvel pecsételték meg a szerződést:

„Ameddig életünk tart, sőt utódaink életében is, mindig Álmos vezér utóda lesz a vezérünk. Ami jószágot közösen szerzünk, mindenkinek része legyen abban. Ha valaki Álmos vezérhez hűtlen lenne, annak vére hulljon. Aki az utódok közül a vérszerződést megszegné, azt örök átok sújtsa!”

Később Álmos öregsége miatt fiára, Árpádra bízta a főhatalmat. Elindultak, s el is értek hegyeken, vizeken, ellenséges országokon ke-

Beregszász a kárpátaljai magyarság fővárosa. Itt készül az *Irka* című magyar gyermeklap.

Kárpátalja leghíresebb magyar vára, a Rákóczi család ősi fészke **Munkács**, mely teraszosan emelkedik a város fölé. E várban nevelkedett a gyermek **Rákóczi Ferenc**, édesanyja, **Zrínyi Ilona** oltalma alatt, de a vár fontos szerepet játszott a kuruc szabadságharcban is. Munkács városában született **Munkácsi Mihály**, akinek festményei ma a múzeumok féltett kincsei között találhatóak.

Munkácsi Mihály: Rőzsehordó asszony

Verecke – a honfoglalás emlékművét nem engedik felépíteni.

resztül, egészen addig a földig, amely Attiláé volt valaha. Lassú és sokáig tartó út volt ez. Elöl lovagoltak a fegyveres vitézek, utánuk szekereken a nők és a gyermekek. Szolgák terelgették az óriási nyájukat, marhákat, juhokat, amelyek tejjel és hússal látták el a vándorló népet. Sok harc és hosszú pihenők közt jutottak el a Vereckei-szorosig.

Árpád seregei Munkácsnál ereszkedtek le a síkra, ott tartottak pihenőt. Álmos itt halt meg, Árpád fejedelem pedig megkezdte a honfoglalás nagy munkáját. Rendbe szedte seregét és népét, erről nevezték el a helyet Munkácsnak.

MÓRA FERENC nyomán

Ungvár főtere

Munkács – a fellegvár részlete

MUNKÁCS HŐS LELKŰ ASSZONYA JÓKAI MÓR nyomán

Zrínyi Ilona történelmünk egyik legrokonszenvesebb alakja. Férje, I. Rákóczi Ferenc abban az időben halt meg, amikor második gyermekük, Ferenc született.

Az özvegyre nehéz kötelesség hárult: a két gyermek nevelése és a hatalmas Rákóczi-birtok kezelése. Ekkor ismerkedett meg a kurucok ifjú vezérével, Thököly Imrével, akihez feleségül ment.

Amikor Thökölyt a hadiszerencse elhagyta, és török földre távozott, a munkácsi vár védelmét feleségére bízta, aki férfiakat megszégyenítő bátorsággal védte a várat a labancok ellen.

Kaprara, német tábornok télvíz idején támadta meg Munkácsot. Zrínyi Ilona maga járt a bástyákon, jelenlétével

lelkésítette a védőket. Amint egy bomba lecsapott a várba, rögtön lefűleltette vizes ökörbőrökkel, így nem robbant szét. Két tüzes golyó lakószobájának falát is átfúrta.

Kaprara hiába hozatott még nagyobb ágyúkat. Negyvenhat napi ostrom után nagy haraggal vonult el a vár alól, csak lovasságát hagyta hátra a vár körülzárására.

Második éve védte Zrínyi Ilona Munkácsot, amikor alvezérei elárulták, és kénytelen volt a várat feladni.

A hős asszonyt gyermekeivel fogolyként vitték Bécsbe, vádolták, vallatták, majd őt és lányát zárdában helyezték el, fiát jezsuiták nevelésére bízták.

Thököly Imre négy év múlva feleségét két német tábornokkal kicseréltette.

Zrínyi Ilona tél közepén indult neki a hosszú és nehéz útnak. Szeretett volna személyesen elbúcsúzni fiától, de nem engedték meg neki. Ek-

kor írta anyai fájdalommal teli, de önérzetes hangú búcsúlevelét:

„Édes fiam! Férjem-uram magához hív engem. Rettentő nagy út áll előttem, de azért sietve sietek uramhoz és hűséges férjemhez. Kötelességem hozza ezt magával. Semmi sem esik nekem olyan súlyosan, mint tőled elszakadni, mert te nekem bánatot sohasem okoztál. Csak tanulj szorgalmasan, és rajta légy, hogy a dicsőség koronáját elnyerjed! Nincs a világon szebb és dicsőbb, mint a becsületes név és a jó hír. A földi javak elveszhetnek, de aki becsületét vesztette, mindenét elvesztette.

Becsüld az embereket! Aki másokat megbecsül, magamagát becsüli.

Anyai áldással minden jót kívánok neked. Bárhová vet a sors, maradok mindeütt és mindenkor a te forrón szerető anyád:

Zrínyi Ilona”

Zrínyi Ilona vizsgálóbírói előtt. Madarász Viktor festménye 9

**Felvidéki menyecske
lyukhímzéses főkötőben.**

A vallásuk miatt bujdosó habánok Erdélyben is, Pozsony környékén is gyönyörű fazekasmunkákat hagytak ránk. Kerámiáik – akárcsak ez a tál – finom rajzolatúak, kék-sárga színekben pompáznak.

A gömöri cserép-
lábosnak még van
lába, a mai lábosok
már lábatlanok.

**Türelem-üveg.
A felvidékiek
ügyességéről,
türelméről
mesél ez a
pici rész-
letekből
összerakott,
üvegbe
épített,
selmecebányai
Kálvária.**

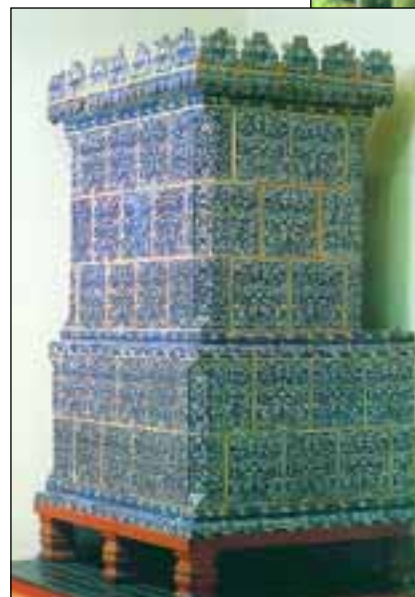
**Meleg színek
fénylenek a gömöri
boroskancsón, – és
jó bor terem benne.**

**A tallósihoz
hasonló vízi-
malmok őrlték
a felvidékiek
tisza búzáját.**

A felvidéki viselet, tájnyelv, szokások szervesen összetartoznak a mai észak-magyarországgal. Palócos a tájszólás és a főkötő, matyós a hímzés az Ipoly és a Garam völgyében, Csallóközben és Zoborvidéken.

**Tulipánok, levelek
mintázzák a lipót-
nadasdi ónmázás
habán csempe-
kályhát.**

A Magyar Királyság nagyhatalom volt.

A haza, a haza egyenlő volt mindig
ezer év óta már, és mindig az marad,
mert nem darabokból összetákolt darab:
egytest a mi hazánk, eleven valami!
Nem lehet azt csak úgy vagdalni, toldani.

Máskor is hevert már elkötött tagokkal.
Zsibbadtan alélt a balga erőszakkal.

Lám, igaz jószágunk visszatér kezünkre,
bár a világ minden fegyvere őrizze.
Mert erős a fegyver és nagy hatalmasság,
de leghatalmasabb mégis az igazság.
Útja, mint a Dunánk és csillagok útja:
nincs ember, aki azt torlaszolni tudja.

Erős igazsággal az erőszak ellen:
így élj, s nem kell félned, veled már az Isten.
Kelnek a zsarnokok, tűnnek a zsarnokok.
Te maradsz, te várhatsz, nagy a te zálogod.
Zsibbad a szabadság, de titkon bizsereg,
és jön az igazság, közelebb, közelebb...

Babits Mihály

Szent István országa betöltötte az egész Kárpát-medencét, Szent László királyságának határát az Adriai-tenger mosta. Hiába dúlta tatár, szaggatta török, sarcolta német, hiába szakította háromba a 150 éves török uralom, s tépte ötbe Trianon – egy test a mi hazánk.

A három részre szakadt ország. 1541—1686 között csak Erdély őrizte függetlenségét.

HAHOTA

TALÁLD KI!

Szabó Krisztina, Szamosardó:

húzd ki a táblázatból az alábbi rejtvények megfejtését – szerzőjük kedvenc tantárgyát –, a megmaradt betűket pedig olvasd sorba.

M	J	F	Ö	L	D	I
M	A	S	P	O	R	T
A	Ó	G	T	G	A	K
T	N	U	Y	N	L	E
E	Á	S	T	A	!	N
K	R	A	J	Z	R	É
S	Á	S	A	V	L	O

– Peti, tegnap a tanítás ideje alatt a parkban láttalak, egy fa mögött. Magyarázatot kérek!

– Hát, tanár úr, kérem, túl vékony volt a fa.

Deák Tímea, Sepsiszentgyörgy

A kéményseprő elégedetten nézegeti magát a tükörben:

– A koromhoz képest egész jól nézek ki!

Pataki Ildikó, Küküllőkeményfalva

Peti az első úszólecke közben megszólal:

– Edző bácsi, azt hiszem, mára elég is lesz.

– Miből gondolod, kisfiam?

– Tetszik tudni, már egyáltalán nem vagyok szomjas.

Pálfı Bernadett, Nagyvárad

Megy két kiséger a vasúti sínen.

– Cin, cin – mondja az egyik.

– Dehogy cin! Vas! – mondja a másik.

Srof Orsolya Ibolya, Mezőfele

– Vettem a gyereknek egy zongorát – dicsekszik egy ember a szomszédjának.

– És már játszik rajta?

– Hát persze! A tetején gombfocizik.

Szócs Imola, Vargyas

– Estéknént, ha nem tudok elaludni, számolni szoktam – meséli Feri bácsi.

– Mégis, hányig?

– Hát... háromig. Néha fél négyig is.

Tóth Emőke, Székelykeresztúr

1 Orgován Noémi, Búrgezd:

1. Játékmedve 2. Nem erre 3. Üzem 4. New ... 5. Férjem apja 6. Ócska

1			
2			
3			
4			
5			
6			

2 Szıgyártó Izabella, Vármező:

1. Kerek gyümölcsök 2. Becézett Napsugár 3. Hosszú csőrű költözőmadár 4. Doktor 5. Gömbölyű játék

1			
2			
3			
4			
5			

3 Tóth Ildikó, Szamosardó:

1. Filmet vetítenek benne 2. Bejárat 3. Becézett Tamás 4. Reggel ellentéte 5. VívnaK vele

1			
2			
3			
4			
5			

4 Tóth-Pál Edit, Szamosardó:

1. Nem itt 2. Rómán pénz nem 3. Ereinkben folyik 4. Anyó párja 5. Készül a sütemény 6. Nem ül 7. Téli nyakra való

1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		

5 Imre Erzsébet, Korond:

1. Halkan mondó 2. Mondat végére tesszük 3. Vágóeszköz 4. Becézett Róbert 5. Mama párja

1			
2			
3			
4			
5			

6 Nagy Emese, Székelyudvarhely:

1. Ajakpirosító 2. Álomba merülő 3. Becézett János 4. Muzsika

1			
2			
3			
4			

8 Kovács Máté, Brassó:

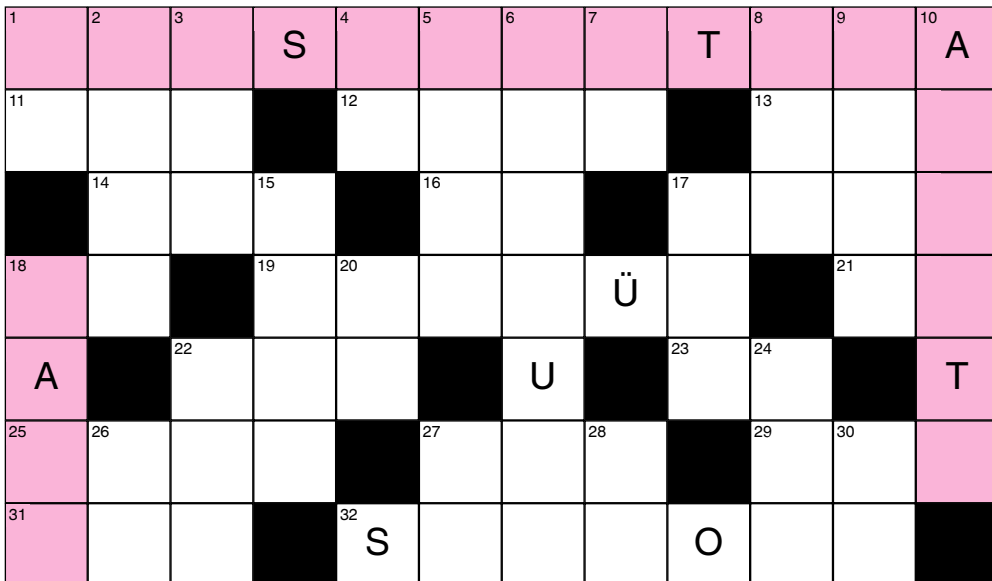
1. Retteg 2. Gyilkolt 3. Csüng 4. Csonthéjas gyümölcs 5. Nem oda

1	2	3	4	5

7 Balogh Ernő, Szováta:

1. Agy 2. Tagadószó 3. Becézett Enikő 4. Az egyik alapszín

1		
2		
3		
4		

VÍZSZINTES

1. A költő neve

11. Időmérő
12. Bartók ..., zeneszerző
13. Nóta
14. Ábécé!
16. Csak a közepén!
17. Italt tesz a pohárba
18. Maros megye gépkocsijele
19. Egyre szűkebb lesz
21. Pára!
22. Ebédet készít
23. Őriz

25. Az összesen

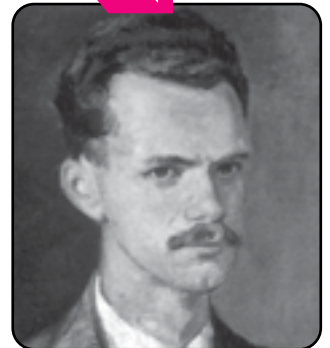
27. Eleinte előre!
29. Az államnak fizetjük
31. Maros közepel!
32. Aggódik, fél

FÜGGŐLEGES

1. Rossz ellentéte
2. Hatvan perces
3. Lócsemege
4. Kutya
5. Hajápoló eszköz
6. Formálódó
7. Tanulni kezd!
8. Órával mérik
9. Becézett Lajos

10. Verscím

15. Vállalat gazdasági bukása
17. Átló vége!
18. Verscím
20. Így zümmög a méh
22. Fontos páratlan betűi
24. Létezik
26. Igaz Róza névjegye
27. Nem az
28. Strázsa
30. Dugó mássalhangzói

Költő, 100 éve született, sok versét te is olvastad, tanultad. Ki az? A rejtvényből neve és két versének címe is kiderül. Küldd el a választ, hogy részt vehess a sorsoláson!

a Rejtvénykirály

MÁRCIUSI MEGFEJTÉS

Végre itt a tavasz! Egyre több a napfény és a virág. Márciusban sok az ünnep: március nyolc, a nők napja, Március tizenöt, nemzeti ünnepünk, a hónap végén pedig Húsvét lesz. Jön a nyuszi, kezdődik a locsolás, egyik hímes tojás szebb, mint a másik.

A FEBRUARI REJTVÉNYPÁLYÁZAT megfejtése: *A farsangi diákok piros nadrágban járnak.*
Könyvjutalmat nyertek: Püspöki Renáta, Bósháza; Tamás László, Borszék; Bak Eszter, Szinérváralja; Nagy Franciska, Kolozsvár; Mészáros Szabina, Kökényesd. Gratulálunk!

LEVELEZŐ

Megkaptuk az ajándék könyvet, betesszük az iskola könyvtárába, és így mindenki el tudja olvasni. Voltunk Csúrdöngölő néptáncfesztiválon – írják a csíkmenasági negyedikesek.

A balánbányai IV. E osztály tavalyi bélyeggyűjteményével állatkerti belépőt nyert: Köszönjük, hogy megajándékoztak minket egy csodálatos élménnyel. A marosvásárhelyi állatkertben sok érdekességet láttunk. Nagy örömünkre szolgált, hogy cikkünket, Balánbánya történetét megjelen-

tették. Meglátogattuk a Városházát, a Bányavállalatot, a felekezeteket és egy kicsi műsorral áadtuk az ajándék-Napsugarakat.

A gyergyószentmiklósi Fogarassy Mihály Iskola III. B osztályára igen-igen büszkék vagyunk. Hogy miért? Kiderül a beszámolóból: *Úgy döntötünk, hogy örömet szerzünk a gyermekotthon kis árváinak. Két vidám szereppel készültünk. Vittünk ajándékot is. Bevallom, egy kicsit lámpalázam volt, de amikor elkezdtek az előadást, már megszűnt. Szép volt ez a nap.*

A szentegyházi III. és IV.-esek rajzok, mesék, versek mellett a Gellért-búcsúról számoltak be.

Válaszainkat a 14. oldalon folytatjuk.

**PÁLYÁZATI FELHÍVÁS
 NEVELÉSI-OKTATÁSI, VALAMINT
 TANKÖNYV- ÉS TANESZKÖZ-
 TÁMOGATÁS IGÉNYLÉSÉRE**

Pályázat célja: a romániai magyar nyelvű nevelés-oktatás anyagi támogatása.

Pályázók köre:

1. nevelési-oktatási, valamint tankönyv- és taneszköz-támogatásban részesülhet az a pályázat benyújtásáig 18. életévét be nem töltött kiskorú, aki Romániában működő oktatási intézményben alap- vagy középfokú tanulmányait magyar nyelven folytatja;
2. valamint az, aki fakultatív magyar nyelvű oktatásban részesül, és lakóhelyén nincs megfelelő szintű magyar nyelvű oktatás;

Pályázható támogatás összege és jogcíme:

**A. NEVELÉSI-OKTATÁSI
 TÁMOGATÁS**

– Gyermekenként 20.000 Ft-nak megfelelő lej összegű nevelési-oktatási támogatásban részesülhet a saját háztartásában kiskorú gyermeke(ke)t nevelő szülő/nevelőszülő minden olyan kiskorú gyermeke után, aki:

1. romániai alap- vagy középfokú oktatási intézménybe jár és magyar nyelven tanul (a fakultatív oktatásban résztvevők pályázatait iskolánkénti egyéni elbírálásban részesülnek);
2. moldvai magyarok esetében nem intézményesített magyar nyelvű oktatásban részesül.

**B. TANKÖNYV- ÉS TANESZKÖZ
 TÁMOGATÁS**

– Gyermekenként 2.400 Ft-nak megfelelő

lej összegű tankönyv- és taneszköz támogatásban részesülhet a saját háztartásában kiskorú gyermek(ek)et nevelő szülő, amennyiben a kiskorú gyermek:

1. romániai alap- vagy középfokú oktatási intézménybe jár és magyar nyelven tanul (a fakultatív oktatásban résztvevők pályázatait iskolánkénti egyéni elbírálásban részesülnek);
2. moldvai magyarok esetében nem intézményesített magyar nyelvű oktatásban részesül.

Az A. és B. pontok alatt megjelölt támogatások együtt pályázhatók (egy pályázati csomagban).

Mindkét (A. és B.) támogatás 2004-2005. tanévben egy alkalommal igényelhető.

Pályázati határidő:

Jelen pályázati felhívás alapján a 2004-2005. tanévben igényelhető támogatásokra 2005. február 15-től, április 30-ig terjedő időszakban folyamatosan lehet pályázni.

Az 2005. április 30-a utáni postai bélyegzővel beérkező pályázatok érvénytelenek.

Pályázati feltételek:

- megfelelően kitöltött pályázati adatlap
 - kötelezően csatolandó mellékletek:
 - a.) a pályázó szülő vagy nevelőszülő személyazonosságai igazolványának fénymásolata;
 - b.) a kiskorú gyermek(ek) születési anyakönyvi kivonatának vagy 14 éven felletti kiskorú személyazonosságai igazolványának fénymásolata;
- Amennyiben a kiskorú családneve nem egyezik meg a pályázó szülő/nevelőszülő családnevével, mellékelni kell a következő dokumentumok valamelyikének fénymásolatát eset szerint:
- 1) válasz esetén a válasrról és a gyermek jogállásának megváltoztatásáról szóló bírósági végzés;
 - 2) házasságon kívül született 14 év feletti kiskorú esetén a gyermek születési bi-

zonyítványa;

3) gyámok és nevelőszülők esetében a nevelőszülő megbízásáról szóló hatósági döntés.

c.) a kiskorú gyermek iskolalátogatási igazolásának eredeti példánya, amely tartalmazza az adott osztály/tagozat/csoport tannyelvének megjelölését (ezen igazolások kibocsátására vonatkozó típuskérvény a pályázati csomagban mellékelve);

d.) a moldvai magyarok magyar tannyelvű oktatásban való részvétele esetében, iskolalátogatást igazoló irat, vagy ennek hiányában a Moldvai Csángómagyarok Szövetsége által kiállított magyar tannyelvű oktatást igazoló irat eredeti példánya.

A „Szülőföldön Magyarul” támogatási program lebonyolításában az Iskola Alapítvány együttműködik a Romániai Magyar Demokrata Szövetséggel.

A pályázati csomag beszerezhető: az RMDSZ helyi szervezeteinél, az RMDSZ tájékoztató irodáiban.

Pályázatok benyújtása: ajánlott küldeményként postai úton az Iskola Alapítvány postafiók címére kell küldeni. Ez a cím a pályázati borítékon található.

Pályázatok elbírálása és támogatások folyósítása:

A pályázatokat az Iskola Alapítvány kurtóriumára bírálja el 30 napon belül, amely határidő hiánypótlási felhívás esetén egy alkalommal további 15 nappal meghosszabbítható. A döntésről a pályázókat az Iskola Alapítvány levélben értesíti. A támogatás folyósítására – minden feltétel teljesítése esetén – az elbírálást követő 60 napon belül kerül sor, a pályázati adatlapon megjelölt módokat szerint.

További tájékoztatás munkanapokon 10⁰⁰ – 14⁰⁰ között a 0 800 800 137 ingyenes telefonszámon, az iskola@rmdsz.ro e-mail címen, valamint az RMDSZ tájékoztató irodáiban igényelhető.

LEVELEZŐ

Örömmel bontottuk ki a következő osztályok közös küldeményét: a **felsőboldogfavi** IV.; a **dési** II. E; a **halmi** IV.; a **zsibói** III. B; a **hadadnásdi** III.; a **zabolai** III. és IV. B; a **fugyivásárhelyi** IV.; a **szalárdi** III. B; az **erdőfüle** III. és IV.; a **nyárádszeredai** III. C; a **magyarkirályfalvi** IV. B; a **kálmándi** IV.; a **kászonaltízi** IV.; a **szabadkai** 4 C; a **szovátai** IV.; a **csikmenasági** I., III. és IV.; a **balavásári** II.; a **szentegyházi** III. A, IV. A és B; a **csikdánfalvi** IV. A és B; a **szalontai** III.; a **maroskeresztúri** IV. B; a **marosvécsi** III-IV.; a **csernátoni** IV.; a

mezőfényi III.; a **margittai** II. és IV. G osztály; a **visai** iskolások; a **tordai** Teodor Murășanu Iskola IV. D; a **hadadi** Wesselényi Iskola III-IV.; a **székelykeresztúri** Petőfi Sándor Iskola II. C; a **nagybányai** P. Dulfu Iskola II. C; a **brassói** Áprily Lajos Főgimnázium II. és IV. B; a **gyimesfelsőloki** Domokos Pál Péter Iskola II. és IV.; a **kovásznai** Orbán Balázs Iskola III. B, C és D; a **gyergyószentmiklósi** Fogarassy Mihály Iskola III. és IV. B; a **szászrégeni** A. Maior Gimnázium II., III. és IV. B; a **marosvásárhelyi** Művészeti Líceum III. és IV. B; a 14-es Iskola III. D; a **csikszentdomokosi** Márton Áron Iskola III. A osztálya.

Februári Napsugarunk

helyes „lila” válaszai: Székesfehérvár, Gyulafehérvár, Nándorfehérvár. Tüskevár, Téli berek.

Minaret. II. Rákóczi Ferenc. Éhes disznó makkal álmodik.

Nyertesek:

Vadas Henrietta, Szilágypanit;

Bodó Hanga Karola, Székelyudvarhely;

a hegyközszentimrei IV. osztály.

Könyvmoly

Lakatos Csilla, monói könyvmoly addig rágta a könyveket, míg maga is írni nem kezdett – verset a könyvekről.

Záporosó, zivatar,
esik ma és dörög,
a könyv olvasására
az agyam csak úgy pörög.
Igen ám, de e cselekvés
nem csak műveltető,
szórakoztat is, vicces
és néha agytörő.

Képzletben krimivilágban,
meseországban jártam,
unatkoztam, ültem, s néha
a királyra is vártam.

Volt, hogy holtomiglan
a királyfi volt a párom,
elvesztettem üvegcipőmet
a párválasztó bálon.
Volt, hogy a nagyival jártunk
farkas koma hasában,
de úgy is, hogy megöltek,
s én ott „háltam”
az üvegekoporsóban.

Sajnos itt most
véget ér a mesém,
nem ám a másé,
csakis-csak az enyém.

Főcze Alpár Gyimesbükkről csupa finom, világirodalmi molyeledelt ajánl nektek: *Johnathan Swift*-től *Gulliver utazásait*, *Hauftól* *A kis Mukkot*, *Alan Alexander Milnetől* a *Micimac*-köt és a *Vörös ház rejtélyét*.

Szólj, szám!

1. Keressetek olyan összetett szavakat, amelyek fordított sorrendben is értelmesek: pl. gumikutya – kutyagumi.

2. Gyűjtsétek össze a **gondolkodik** rokon értelmű szavait, kifejezéseit.

3. Ragadjatok piros tollat, és javítsátok ki a 12 helyesírási hibát:

Üvegojó üvegház, belsejében mit találsz.

Bent lakik a szivárvány, rajta ül egy kiráj lány.

Üveg falon ki kinéz: jön e érte a vitéz,

Világhires királyfi. Vagy hejette akárki.

(Gazdag Erzsé)

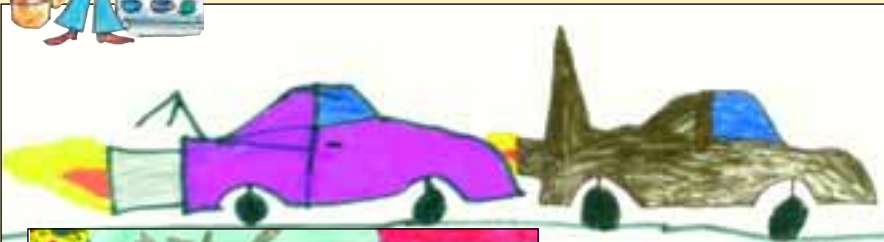
Februári megfejtések: 1. 2005. február 15., 2005 februárjában, 2005. febr. 15-én, 2005. II. 15. vagy 15-én, 2005. 02. 15.; 2. *tapasz, tapaszt, tapasztta, tapasztal, tapasztala, apa, apaszt, tapasztta, paszta, asztal, asztala, al, lat*; 3. *a toportyán féreg a farkas, tehát gerinces; a szólás a csapdába szorult farkasra utal, nem a hernyóra, hiszen annak – ha fába szorul netán – „ordítását” nemigen halljuk. Nyertesek: a gyimesközéplaki Majláth Gusztáv Károly Iskola III.; a nagyváradai Al. Roman Iskola IV. B osztálya; a maroskeresztúri IV. B; a varsolci IV.; az etédi IV. osztály.*

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

A múlt hónapban a lányok hódolhattak hobbijuknak, a ruhatervezésnek, most a fiúkon a sor: lássuk, milyen autót terveznél magadnak. Persze a lányok elképzeléseire is kíváncsiak vagyunk!

Mászat Művész

Magyarosi Barna Alpár, Szászrégen

A januári pályázat nyertesei: a **szalárdi III. B** (Borz Andrea a szülinapját várja leginkább – 1), **Tyukodi Petra, Margitta** (ő a nyári táborban lesz a legboldogabb – 2), a **csíkdánfalvi IV. A** osztály (Böjte Róbert Ernő jó kis focimeccsek-re vágjuk - 3).

Itt születtem

Hány barlangot rejt a révi mészkőhegy gyomra? Jó vagy rossz tündérek laknak a Tündérvárban? Mi esik a legnagyobbat Réven? Törheted a fejed, amíg május **Itt születtem** rovatunkban választ nem találsz minderre.

Bethlenszentmiklós a Kisküküllő alsó folyásán, Dicsősztmárton és Balázsfalva között fekszik. Első okleveles említése 1305-ből való. Nevét a falut birtokló Bethlen családról kapta. 1438-ban Albert király III. Bethlen Gergelynek váreépítésre adott engedélyt. 1491-ben Zaz Szentmiklósnak nevezték, mert II. Endre szászokat telepített ide.

A legrégebb épület a mai unitárius templom, amely eredetileg római katolikus volt.

A Kisküküllő
Sütő Pálma rajza

A mai unitárius
templom

A református templomot Bethlen Gergely gróf építtette 1750-ben. Az ortodox templom eredetileg görög katolikus volt, 1911-ben épült.

A Vashegy
Veres Réka rajza

Bethlen Miklós maga tervezte kastélyát, és az építésében is részt vett. 1669-ben kezdte el, de „különböző nyomorúságai miatt” csak 1691-ben fejezte be.

Bethlen Miklós Keresztúri Pál és Apáczai Csere János tanítványa volt, Heidelbergben, Utrechtben és Leidenben is tanult, majd apja tanácsára Bethlenszentmiklóson telepedett le. Korának legműveltebb

embere, 7 nyelven beszélt, fejedelmi tanácsos, majd kancellár volt. Fő művében, az *Önéletírásban* Bethlenszentmiklósról is ír.

A kastély egy éjszakára szállást adott a híres kuruc tábornok, Pekry Lőrinc feleségének, az első magyar költőnőnek, Petrőczy Kata Szidóniának, aki itt írta meg „A piros könyvecske” legszebb hat versét. A kastély még áll, de sajnos romos állapotban.

Udvar Eduárd rajza

Falunk lakosainak száma az utolsó népszámlálás adatai szerint 1459, akik közül 490 református, 400 unitárius, 548 ortodox. 150 diák és 80 óvodás tanul Bethlenszentmiklóson.

Iskolánk szép és gondozott, bútorzatát teljesen kicseréltük. 13 számítógéppel ellátott informatika laboratóriumunk, jól felszerelt tornatermünk, vízvezetékekkel és zuhanyozóval ellátott modern illemhelyünk, fénymásolónk, új audio-vizuális eszközeink vannak.

Mindezt az immár 10 éve tartó holland kapcsolat segítségével tudtuk megvalósítani. Köszönet azoknak, akik e kapcsolat létrehozásán és fenntartásán fáradoznak.

Iskolánk
Miklós Olga Mária rajza

Anikó néni szegény, de humoros asszony volt. Egy alkalommal a lelkész felesége meglátogatta. Anikó néni, akit házimunka végzése közben ért a megtiszteltetés, így szólt:

– Jaj, drága tiszteletes asszony, üljön le nálunk! Az igaz, hogy nincs más székem, csak ez az egy, s ezen is a récéknek vágak, de én leülök rá, s a tiszteletes asszony üljön az ölembe!

A Halmágy Pál Dalkör

A magyar tagozatnak énekkara, színjátszó- és néptáncsoportja van. Az unitárius templomban ünnepeljük meg Március 15-ét, részt veszünk a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollegium színjátszó találkozóin, kiszállásokra járunk a közeli, magyarok lakta falvakba. Példaképünk a 100 éves Halmágyi Pál Unitárius Dalkör és az Ifjúsági Egylet táncosai.

Barátaink a küküllővári iskola magyar gyermekei, akiket tankönyvekkel, padokkal segítettünk. A Napsugárt és a Szívárványt is mi szoktuk nekik megrendelni.

Találkozó a küküllővári iskolásokkal

A tiszteletes úr a szomszédos Szentbenedeken is szolgált, s Józsi bácsi szekérével tette meg az utat. A lovász is öreg volt, a lovai is azok. Egyik vasárnap a pap látta, hogy csúf, fekete felhők közelednek, s így biztatta a kocsist:

- Fussunk egy kicsit, Józsi bácsi!
- Mire az öreg:
- Fussunk, tiszteletes úr, de kire hagyjuk a lovakat?

A nagy táncsoport neve Tulipán Együttes. Mi, a kisebbek most készülünk nevet választani. Tanító nénink a Szénafű nevet javasolta.

Összeállították a tavalyi II-IV. osztályos tanulók Miklós Judit tanító néni segítségével.

NÉGY- ÉS HATLÁBÚ KERTÉSZEK

– Na, még ilyet sem hallottam! Ugyan, melyik kertésznek van négy vagy éppen hat lába? – kacagott Gyuri.

– Pedig vannak szép számmal, csak többnyire észre sem vesszük őket, noha sokat segítenek nekünk – emelte fel ujját figyelmeztetően Sokattud Doktor. – Itt van például a varangyos béka.

A pókok is káros rovarokkal táplálkoznak.

– Varangyos béka? Meg nem fognám semmi pénzért! – utálkozott Kati.

– Nem is kell fogdosni,

mert bőrében mérges nyálkát termelő mirigyek vannak, de attól még lehet nagyon hasznos. Rengeteg káros rovar, csupaszcsigát, fonalférget fogdos össze, s méghozzá éjjel, amikor a madarak már nem repkednek. Annyira hasznos, hogy Angliában kosárákban árulják a piacon, a kertészek jó pénzt adnak érte, s igyekeznek megtelepíteni kertjükben. S ha már a négylábú kertészeknél tartunk, ne feledkezzünk meg derék kubikosunkról, a vakondról és tüskés vitézünk-

Sүн, cickány, gyík, vakond, varangy – mind a kertész segítőtársa.

ja palántái gyökerét? Örülnie kellene, hogy segítsége érkezett, nem haragudni.

– Hallottam, hogy valaki a sündisznót azért fogta meg – mesélte Kati –, hogy a pincébe zárja, hadd fogja ki az egereket.

– A sündisznó nem macska, nem fog egeret – fortyant fel Sokattud –, hiszen azok sokkal gyorsabban szaladnak, mint ő. Hagyta volna inkább a kertjében, hogy pusztítsa a rovarokat.

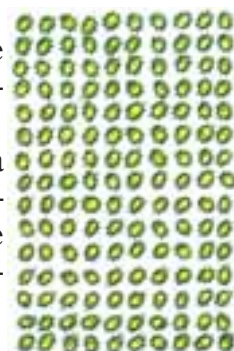
– És a hatlábúak? Azok meg miféle kertészek? – kérdezte Kati.

– Legelsőként a katicabogarat említeném – gondolkozott el Sokattud. – Mind a kifejlett rovar, mind a lárvája rengeteg levéltetvet pusztít el. Aztán itt vannak a levéltetűfarkasok.

– Farkasok? – ámuldoztak a gyermekek.

– Így hívják a fátolykák lárváit. Harapófogóra és csipeszre hasonló rágójukkal rengeteg levéltetvet fogdosnak össze. S akkor

még nem is szóltam a futrinkákról, a kaparó- és útonálló darazsakról és azokról a hasznos rovarokról, amelyek a virágok megporzását végzik: a méhekről, poszméhekről. Bizony, ha ők nem volnának, soha nem ehetnénk gyümölcsöt – fejezte be mondókáját Sokattud.

Egy katicabogár egy nap alatt 150 levéltetűt is elpusztíthat.

Lárva korában a fátolykások levéltetűt pusztít.

– Vakond? A szomszédunk nagyon haragszik rá, mert föld alatti járatait ásva kidöntögette a palántáit – jegyette meg Gyuri.

– Azt bizony rossz-

szul teszi – bosszankodott Sokattud. – Nem gondol arra, hogy éppen azért telepedett meg nála ez a szorgalmas rovarpusztító, mert a földben sok a csimasz, rovarláva, féreg, ami lerág-

KISKÓPÉ

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Bokron lakik; zöld, mint a levél; ugrómester, ujjá tapad, nyelve ragad; időjós, de nem meteorológus. Mi az?

Februári megfejtés: szarvasbogár. Nyertesek: Kovács Márta Melinda, Marosszentgyörgy; Boda Rebecka, Mocsolya; az érköbökúti IV. osztály.

Amikor Bali kicsi volt, és kinőtt az első két foga, ha mutatta, úgy nézett ki, mint egy egér.

Deák Dávid

Az öcsém, mikor házit kell írjon, órákat fekszik az ágyban, és csak este későn írja le. De akkor már nagyon álmos.

Szász Márton

A testvérem sokat számítógépezik és tanul.

Major Johanna

Csaba a napköziben egy lábára húzta mind a két zoknit, és a takarítónő egész nap kereste. István már zenetanár. Mikor kicsi volt, Csabával együtt kiporszívózták a fürdőkádból a vizet.

Fazakas Eszter Zsuzsánna

A testvérem szeretné, ha lenne egy bőr labdája, mert futballista akar lenni.

Czéczi Márton Róbert

A zilahi IV. B osztály a múlt tanév óta várja, hogy bekerüljön a **TESTVÉREK KUCKÓJA**

rovatba. Végre, itt a pillanat!

Nincs testvérem, de szeretném, ha lenne. Csak ne sírjon, és hamar nőjön meg, hogy ne unatkozzak. **Szóke Erik**

A testvérem verekedik és bosszant. Órák hosszat alszik, és én addig szabad vagyok.

Máté Szilárd

Öt testvérem van: Ágnes, Sándor, Ágoston, Zsuzsi, a legkisebb Máté. Mindegyik jókedvű, és szeretném, ha nem hagynának el soha.

Szilágyi Barna

A testvérem nagyon édes kisbaba, mikor ideges, rácsap egyet valamire, vagy élesen visít.

Papp Bernadett

A testvérem nagyon szorgalmas, ezért is szeretem.

Józsa Kinga

Katával néha összeveszünk, de aztán kibékülünk.

Bodoki-H. Zsolt

János 19 éves, szeret focizni, és nem enged számítógépezni.

Kádár Miklós

Ha lenne testvérem, játszának velem, és sétáltatnám. Nagyon szeretem a gyerekeket öltöztetni és etetni.

Csapó Ingrid

A testvérem szeret óvodába menni, de reggel nagyon nehezen kel fel. Néha rosszkodik.

Dobrai Krisztián

A testvérem, amikor ideges és veszekedik, akkor mindig megkarmol. De egy óra alatt kibékülünk.

Boros Richárd

Ha ez a bélyeg nyolcadikként a neved mellé került, egy közös borítékban küldjétek el nekünk az egész osztály bélyegeit a névsorral együtt. Még ebben az évben eredményt hirdetünk.

Áprilisi jeles napok

Április 1. – a beugratások, csúfolódások napja. A

nap áldott melege mindent átjár, újul a természet, „tele lesz a téli ember keskeny szíve szélességgel”. Ezen a napon mindenki tréfál, mókázik.

Április 24-én, Sárkányölő Szent György napján hajtották legelőre az állatokat, zöld gallyal ütögetve őket, hogy elhárítsák a rontást. E napon vetették a kukoricát, a babot, és kincset is kerestek, mert a hiedelem szerint a földbe rejtett kincs e napon lángot vet.

Április 25-én, Márk napján megszentelt búzából koszorút kötöttek, amelyet előbb a templomi zászlóra tűztek, nyolc nap múlva a szántóföld négy sarkába rakták

jégverés ellen, vagy beteg ember párnája alá tették, hogy meggyógyítsa.

Györkös Henrietta,
Szatmárnémeti

„Olyan kihalt, olyan árva Krasznahorka büszke vára.” A nóta Rákóczit siratja, de a vár eredetmeséje IV. Bélát idézi fel.

KRASZNAHORKA

Élt egyszer a Sajó-völgy erdőrengetegében Gömör és Szepes határán egy szegény juhász, András. Messzi vidéken fürge, szorgalmas, ügyes embernek ismerték. Derék teremtés volt a felesége is. Legnagyobb örömükre hat szép fiuk volt. Dolgoztak reggeltől napestig. A juhász az állatait őrizte a legelőkön. Az asszonnyal száz juhot fejtek meg minden este. Formázták a sajtot, gyúrták a túrót, főzték a zsendicét. Ővük volt a vesződés, az uraságé a nyáj.

Egy harmathullásos májusi reggelen András juhász héjavíjjogást hallott a feje fölött, ijedt cincogást a lába alatt. Lenézett.

Gyémánszemű, aranybundájú kis egerke menekült a ragadozó madár elől. A juhász éppen az utolsó pillanatban vágta botját a héjához. El is találta. A madár elfeküdt a fűvön. Kiszedte csőréből a remegő kis egeret.

Ekkor megszólalt az eger:

– Köszönöm, amit értem tétél, fogadd a hálaomat. Tudd meg, én vagyok az egerek királya. Ma éjjel, amikor a hold a legfényesebben világít, jer ide, ehhez a bokorhoz, amely mellett ellenségem fekszik. Mikor harmadszor meg-

botlasz, állj meg. A többi a mi dolgunk, az erdő lakóié!

Ekképp cselekedett a juhász. Mikor már mindenek elnyugodtak, fogta a botját, és elment otthonról.

Szellemek órája volt, bagoly huhogott. A juhász ijedtében megbotlott egy kőben. Egy bokor alól most tizenkét törpe ugrott ki, tizenkét fehér eger vont a kicsi hintót kísértek. Benne ült az egerek királya aranyos prémjében.

– Azt a követ emeld meg, juhász, amelyikben megbotlottál! – parancsolta az egérkirály. Ezzel eltűnt a csodamenet.

A juhász szót fogadott, botját a kő alá nyomta, kifordította, s íme, halljatok csudát: a kő alól egy jókora gyémánt és ezernyi aranypéNZ hullott ki ezüsttel keverve. Tömérdek kincs volt! A juhász lekapta süvegét, azzal merte az aranyat tarisznyájába. A fénylő követ pedig a tarisznyája aljára tette.

Másnap felvette ünneplő ingét, újdonaúj szűrét, jobbik bocskorát. A feleségével együtt ballagott a király őfelségéhez, Budára. Hét nap folyton csak mentek. Amikor odaértek, az örök csak nagy nehezen engedték a király elé.

Béla király nagy gondban volt. Országát kifosztotta a tatár. Védővárakat kellett volna építeni. De miből?

– Uram, királyom – hajolt meg a széltől cserzett arcú juhász –, ajándékot hoztam neked Gömörországból – és elővette a kétökölnyi csillogó követ. Oly fényt vetett a kő, hogy a megannyi főúr, bámsz ajtónálló majd belevakult.

– Hisz ez gyémánt! – kiáltott föl

a király. – Hol vetted vajon?

– A juhlegelőn leltem. Az erdei kiskirály ajándéka volt. Csak téged illet, nagy király úr!

– Mit kérsz érte, mi a kívánságod, te juhász? A magam szegénységében mit adhatnék neked?

– Nem kérek én semmi mást, uram királyom, csak azt, hogy engedj hét várat építenem

fenn a hegyekben. Hatot a fiaimnak, egyet magamnak.

– Ha csak ennyit kívánsz, teljesüljön hát!

A juhász alázatosan emelte meg a süvegét, s szél szárnyán repült vissza Gömörországba. Fel is építette várait. Minden fiának egyet, magának pedig Krasznahorkát...

Szombathy Viktor

ZÓLYOM VÁRA

Népmonda

Az erdő közepén állt valamikor Pusztavár. Nagy Lajos királyunk sokat fázott ebben a düledező várban, ha vadászatkor erre járt.

– Hideg van ebben a nagy házban – húzta összebb magán a farkasbőr bundát.

– Itt még a kövek is köhögnek – hajtott fejet Zólyom ispán. – Rendeld el, uram, hogy szebb helyen új várat építsenek neked. Olyan mesekastélyt, amelyben mindig megpihenhetsz.

– De hová építtessenek új várat ebben az erdő-

rengetegben? – kérdezte Lajos király.

– Égi jel mutatja majd az utat – felelte Zólyom ispán.

Forró júniusi reggel volt. A király öfelsege és vadásztársasága vadászni indult. Hajtották a vadakat. Közben észre sem vették, hogy fekete fellegek sűrültek az ég alján. Pillanatok alatt kitört az égiháború. Zengett, villámlott. Bőrig áztak urak és szolgák. Amde, amily gyorsan támadt a vihar, oly váratlanul el is múlt. Ahogy kiléptek az erdőből a Garam síkságára, gyönyörű hétszín szivárvány boltozta az eget. Egyik vége a folyóba ért, másik vége egy dombra.

– Amott a jel! – kiáltott föl a király. – A csodajel! Arra a dombra építtetem a várat, amelyet a szivárvány mutat. Nevedet fogja viselni, Zólyom ispánom. Magasan sincs, mélyen sincs. Szellő cirógatja rajta a fákat, a domb lábát locsolja a Garam.

Így épült föl a csipkebástyás lovagvár, Zólyom tündérvára.

Zólyom vára első nagy költőnk, Balassi Bálint szülőhelye.

Egyszer egy egér meglátott egy poharat. Azt hitte, hogy sajt, kezdett szaladni feléje, de a pohár is szaladt előle.
 – Miért kergetsz? – kérdezte a pohár.
 – Te vagy a kedvenc csemegém – nyalta száját az egér.

– Azt hittem, az egerek sajtot esznek – rémült meg a pohár. – Épp látok egy ínycsiklandozó darabot.

Megkóstolta az egér a sajtot, de nem ízlett neki. Aztán a poharat is megrágcsálta, és nagyon ízlett. Azóta csak poharat eszik az egér. **Jakab Eszter írása és rajza,**

Marosvásárhely

Trombitás Márta,
Marosvásárhely

Nevet a répa,
mert csiklintja a béka.
Veres a cékla,
kalapot emel a létra.
Nevet az erdő,
mert a tavasz eljő.
Nevet a felhő,
mert a fű felnő.

Páll Norbert,
Orbaitelek

Most, hogy jön a tavasz,
Eresz alatt újra látlak.
Megvan a régi házad,
Melyben kiköltheted fiókáidat.

András Áronka
írása és rajza, Málnásfürdő

Coman Cristina,
Szentegyháza

Csodálatos tavasz van,
Minden reggel süt a nap,
Vidámak a gyerekek,
Gyönyörű a kikelet.

Medve Enikő,
Túrterebes

Kántor Viola,
Marosvásárhely

Én a parkba sietve
madarat láttam fészekben.
Hát az bizony nagy vót ám,
gondoltam, hogy nagyapám.
Fel is másztam sietve,
kíváncsian belesve.

De az bizony nem ő vót,
hanem egy nagy fecske vót.
De az engem úgy megcsípett,
alma, körte fejembe esett.
Haza is futtam, de olyan gyorsan,
hogy az ajtót meg sem kaptam.

Ferencz László, Kovászna

Április bolondos,
Szakállát rázza a kolontos,
De én ettől nem félek,
Még a jégre rálépek.

Mircse Attila, Hilib

Fischer Anasztázia,
Mezőfény

Itt van már a sok fecske,
Legelész a kis kecske,
Sok pillangó a réten,
Két gólya ül a fészken.

Tavaszi szél fújdogál,
Kelepel a gólya már,
Ugrálnak a gyerekek,
Várják a jó meleget.

Révai Zsolt,
Túrterebes

Kertedben egy tulipán,
Nekem van egy ibolyám,
Itt repül egy gólyapár,
A járdán megy egy ifjú pár.

Vasárnap kikelt a csibe,
Gilinyó a csőribe,
Megérkezett a fecske,
A réten legel a kecske.

**Francia Gabriella,
Túrterebes**

Itt vannak a madarak,
Gólya, fecske, darazsak,
Virágoznak a fák,
A kert is reánk vár.

Sass Emőke, Szalárd

**Páll Andrea,
Gyergyószentmiklós**

Napkletkor a madarak
csicseregnek vidáman,
a nekik való kukacok
nyüzsögnek a sárban.

**György Annamária,
Székelyvarság**

Bende Edina, Zabola

Fúj a szél, fúj a szél,
De én nem haragszom,
Nézek a tájra,
Látom, hogy vidám minden,
Látom, hogy vidámabbak vagytok,
Mint télen voltatok.

Csíki Szidónia, Nagyalambfalva

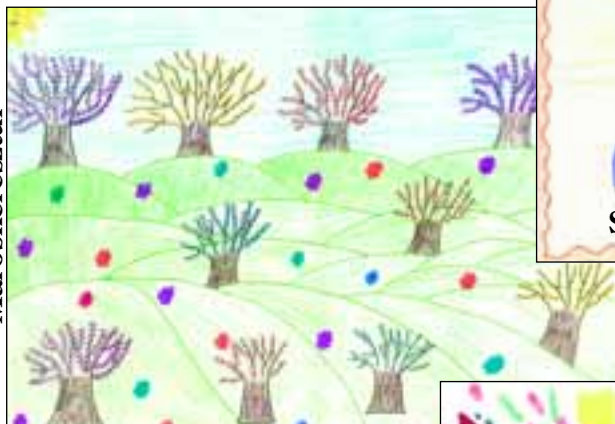

**Ciocan Ágnes,
Székelykeresztúr**

Csiripel a madár,
Éneke égbe száll.
Felröppen és leszáll,
Párt keres és talál.
Együtt fészket raknak,
Tojásokat óvnak.
Fiókákat ott

etetnek,
Ősszel együtt
elrepülnek,
Tavasszal majd
visszajönnek.
Károly Tímea, Székelyvarság

**Modra Noémi,
Maroskeresztúr**

Elovadt a hó, a jég,
Itt a tavasz, itt van rég.
Madárcsicsergés hallatszik,
Zeng a határ,
A virág is nyílik,
Itt a várva várt nyár.
De az ősz is közel jár,
S tél van újra, tél van már.
Jaj, de szépek az évszakok,
De túl hamar telnek a napok.

Maicher Helga, Nagybánya

Lavrincsek Attila, Egri

Ó, be édes az a cinke,
Jaj, de szép, és oly picinyke.
Már az én fogam sem vacog,
Elmúltak a szörnyű fagyok.

**Vass Melinda Gyopárka,
Székelyudavrhely**

**Szilágyi Réka,
Gyergyószentmiklós**

**Címlap:
Munkács (Ukrajna),
Pozsony, Kassa
(Szlovákia),
Köpcsény (Ausztria).**

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE főszerkesztő, MÜLLER KATI képszerkesztő. A szerkesztőség postacíme: 401050 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 0264/541323. Megrendelhető a szerkesztőség címén. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Honlap: <http://www.dntcj.ro/NGOs/napsugar>; A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont RO14RNCB2200000005690001 B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR - EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. ISSN 1221-7751 Ára 15000 (1,5) lej

Garam völgye

Felvidék

Zoborvidék